

Universitatea „Babeş-Bolyai”, Cluj-Napoca

Facultatea de Litere

TEZĂ DE DOCTORAT

GRUP SINTACTIC ŞI SINTAGMĂ

ÎN

LIMBA ROMÂNĂ CONTEMPORANĂ

-REZUMAT-

Conducător științific:

Prof. univ. dr. emerit Gavrilă Neamț

Doctorand:

Ionuț-Valentin Roman

Cluj-Napoca

2018

CUPRINS

Cuprins	2
Argument	6
Abrevieri	14
Simboluri	18
Sigle	19
Capitolul I Preliminarii	25
1.1. Sintaxa structuralistă <i>versus</i> gramatica generativă-transformațională.....	25
1.2. Școala bucureșteană și alte școli. Scurt istoric	33
1.3. Sintaxa relațională neotradițională. Scurt istoric.....	35
1.3.1. Glosar de termeni utilizați.....	42
1.4. Concluzii.....	45
Capitolul II Grupul sintactic în limba română contemporană	46
2.1. Considerații generale. Delimitări conceptuale.....	46
2.2. Grupurile sintactice în GALR și GBLR.....	54
2.3. Grupul sintactic – unitate sintactică?.....	72
2.4. Modele de analiză pe grupuri sintactice. Aplicații.....	75
2.5. Concluzii.....	76
Capitolul III Tipologia sintagmelor în limba română contemporană	80
3.1. Considerații generale.....	80

3.2. Istoricul cercetărilor și accepții ale termenului.....	80
3.3. Conceptul de <i>relație</i> la D.D. Drașoveanu.....	94
3.4. Antinomii complementare.....	95
3.4.1. Sintagmă <i>versus</i> grup sintactic.....	95
3.4.2. Sintagmă <i>versus</i> structură.....	96
3.5. Inventarul unităților sintactice. Aspecte controversate.....	96
3.6. Nivelul sintagmic – un posibil nivel de structurare.....	100
3.7. Tipurile de relații în interiorul sintagmei. Aspecte controversate.....	101
3.8. Ipoteza sintagmelor ternare (a dublei subordonări).....	102
3.8.1. Falsa dublă subordonare.....	105
3.8.1.1. La nivel intraprozoditional. Sintagmele condiționate.....	105
3.8.1.1.1. Predicativul suplimentar.....	107
3.8.1.1.2. Numele predicativ.....	109
3.8.1.2. La nivel interprozoditional.....	111
3.8.1.2.1. Reala dublă subordonare. Imbricarea.....	111
3.9. Criterii de clasificare a sintagmelor.....	113
3.9.1. Clasificarea sintagmelor după relatem (R).....	116
3.9.1.1. Sintagme subordonative (heterofuncționale).....	119
3.9.1.1.1. Sintagma nominală.....	119
3.9.1.1.2. Sintagma adjectivală.....	140
3.9.1.1.3. Sintagma verbală.....	144

3.9.1.1.3.1. Fenomenalizările sintagmei verbale (Tr = verb la mod personal).....	144
3.9.1.1.3.2. Fenomenalizările sintagmei verbale (Tr = verb la mod nepersonal).....	145
3.9.1.1.3.2.1. Sintagma infinitivală. Probleme controversate.....	145
3.9.1.1.3.2.2. Sintagma gerunzială.....	148
3.9.1.1.3.2.3. Sintagma participială.....	149
3.9.1.1.3.2.4. Sintagma supinală. Probleme controversate.....	151
3.9.1.1.3.3. Sintagma verbală cu reflexiv. Probleme controversate.....	154
3.9.1.1.3.4.. Problema locuțiunilor verbale.....	157
3.9.1.1.4. Sintagma predicativă.....	164
3.9.1.1.4.1. Sintagma verbală <i>versus</i> sintagma predicativă	164
3.9.1.1.4.2. Fenomenalizările sintagmei predicative.....	164
3.9.1.1.4.2.1. Sintagma predicativă (Ts = verb la mod personal).....	164
3.9.1.1.4.2.2. Sintagma predicativă (Ts = verb la mod nepersonal).....	166
3.9.1.1.5. Sintagma adverbială.....	168
3.9.1.1.6. Sintagma interjecțională.....	170
3.9.1.2. Sintagme coordonative (homofuncționale).....	171
3.9.1.2.1. La nivel intrapropozițional.....	174
3.9.1.2.2. La nivel interpropozițional.....	174
3.9.2. Clasificarea sintagmelor după nivelul la care R își plasează T-ii.....	174
3.9.2.1. Sintagme intrapropoziționale.....	174
3.9.2.2. Sintagme interpropoziționale.....	175

3.10. Sintagme problematice.....	176
3.10.1. Sintagme eliptice.....	177
3.10.2. Problema interjecției și a vocativului.....	180
3.10.3. Predicatul compus/complex. Sintagma <i>verb + verb?</i>	181
3.10.3.1. Considerații preliminare. Clasificarea predicatului.....	181
3.10.3.2. Concluzii.....	199
3.11. Modele de analiză sintagmatică. Aplicații.....	200
3.12. Concluzii.....	202
Capitolul IV Aspecte normative și stilistice.....	210
4.1. Sintagma – între gramatică și stilistică.....	210
4.2. Concluzii.....	213
Concluzii generale.....	214
Bibliografie.....	227
Izvoare.....	279

Cuvinte-cheie: grup, sintagmă, subsintagmă, relație, unitate sintactică, subordonare, coordonare, restricție selecțională, aderență, joncțiune, juxtapunere, caz, pro-caz, relatem, centru, adjunct, termen regent, termen subordonat, termen condiționat, termen condiționant, determinant, cuantificator, modifier, posesor, complement, principiul unicității, principiul monosubordonării, predicat, propredicat, propoziție finită, propoziție non-finită, reducere, contragere, reorganizare, tematizare, coeziune, coerență, analiză sintagmatică, ordine lineară, ordine structurală.

O motivație interioară a acestei teme – *Grup sintactic și sintagmă în limba română contemporană* – este și constatarea că în lucrările de specialitate se trec sub tăcere anumite fenomene și unități sintactice, așa cum este cazul sintagmei, care acoperă o realitate evidentă, chiar și în contextul avansării altor unități sintactice, în special a celei de grup sintactic.

Clasificarea cvasiexhaustivă pe care am realizat-o sintagmei ne îndreptățește să reconsiderăm locul sintagmei în sistemul unităților sintactice din limba română.

Scopul principal al lucrării noastre este de a prezenta două „unități sintactice” – *grupul sintactic* și *sintagma* – sesizând sfera de aplicabilitate a fiecăreia dintre acestea, încercând să găsim o corespondență între ele și să oferim o clasificare a sintagmei după mai multe criterii.

Cele două „unități” vor fi analizate din perspectivă sincronică, fără a ignora însă și unele fenomenalizări specifice limbii vechi. Perspectiva sincronică asupra faptelor se va intersecta și cu perspectiva pragmatică a limbii, mai precis cu norma limbii literare.

Suportul teoretico-științific și metodologic al cercetării se bazează pe investigațiile și pe rezultatele din domeniul lingvisticii generale, al morfosintaxei, al semanticii, precum și al celor înrudite cu acestea, aparținând atât lingviștilor români, cât și celor străini. Acestea au constituit și sursa de documentare bibliografică a lucrării noastre.

Pentru o mai mare rigoare științifică, bibliografia a fost repartizată pe patru secțiuni, și anume: *Cărți/volume de referință și cursuri universitare*, în care am identificat principalele lucrări de specialitate, utile oricărei cercetări, cu un caracter mai mult sau mai puțin general, dar și cu aplicație directă asupra lucrării de față, precum și câteva cursuri universitare care abordează, în mod special, problema unităților sintactice; secțiunea *Dicționare*, unde se regăsesc, pe de o parte, dicționarele mai recente, cu un caracter general, iar, pe de altă parte, dicționare speciale, de teorie lingvistică, de referință fiind *Dicționar de științe ale limbii* (2005), de Angela Bidu-Vrănceanu, Cristina Călărășu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Mihaela Mancaș și Gabriela Pană Dindelegan.

A treia secțiune a bibliografiei, cea mai amplă, – *Studii și articole din periodice, volume colective, reviste* – cuprinde studii și articole preluate mai ales din periodicele de specialitate (SCL, CL, DR, LLR, LR ș.a.m.d.), precum și din volumele colective ale Catedrei de Limba

română din cadrul Facultății de Litere din București, volume coordonate, în general, de Gabriela Pană Dindelegan (Pană Dindelegan, Gabriela, 2009, *Limba română. Teme actuale. Actele celui de-al 8-lea Colocviu al Catedrei de Limba română (5-6 decembrie 2008)*), București, EUB, Pană Dindelegan, Gabriela, 2008, *Limba română. Dinamica limbii, dinamica interpretării. Actele celui de-al 7-lea Colocviu al Catedrei de Limba română (7-8 decembrie 2007)*), București, EUB ș.a.m.d.).

Studiile și articolele abordează, pe de o parte, probleme generale (de exemplu, Diaconescu, Paula, 1993, *Sintagma și sistemul gramatical*, în LR, XLII, nr. 6, pp. 271–276; Drașoveanu, D.D., 1977, *Relația - dimensiunea esențială a sintagmei*, în CL, XXII, nr. 2, pp. 155-158 ș.a.m.d.), iar, pe de altă parte, probleme particulare, cu un caracter vădit aplicativ (de exemplu, Drașoveanu, D.D., 1973, *Sintagma „verb + adjectiv” – o certitudine?*, în CL, XVIII, nr. 2, pp. 265–277) și sunt semnate atât de cercetători români, cât și de cei străini.

Prin multitudinea intrărilor din această secțiune a bibliografiei, am urmărit să demonstrăm interesul cercetătorilor pentru subiectul lucrării noastre, precum și complexitatea acestuia.

Bibliografia are în vedere și câteva surse electronice, mai ales despre diferitele fenomenalizări ale sintagmei și ale grupului sintactic.

În ceea ce privește *Izvoarele*, acestea au fost dispuse pe două părți: *Izvoare literare și filozofice* – în care am avut în vedere scriitori reprezentativi pentru perioada interbelică (de exemplu, Lucian Blaga, G. Călinescu etc.), dar mai ales pentru perioada contemporană (de exemplu, Leonid Dimov, Mircea Cărtărescu, Augustin Buzura etc.), precum și opera cu caracter autobiografic, diaristic (de exemplu, Nicolae Steinhardt, *Jurnalul fericirii*) și aforistic (de exemplu, Petre Țuțea, *322 de vorbe memorabile ale lui Petre Țuțea*), lucrări cu caracter juridico-administrativ, publicistic etc. și *Surse electronice*, în special cu un caracter publicistic (de exemplu, www.adevarul.ro), prin care intenționăm să surprindem cât mai multe actualizări de limbă actuală ale diferitelor tipuri de sintagme și grupuri sintactice, precum și unele aspecte normative.

Termenul de *grup sintactic* este utilizat mai ales în lucrările de orientare generativ-transformațională și funcționalistă, pe când cel de *sintagmă*, în lucrările de orientare

structuralistă. *DȘL* definește grupul sintactic ca fiind un „component al structurii propoziției constituit în jurul unui centru (sau cap) de grup: verb, nume, adjectiv, adverb, prepoziție, grup a cărui coeziune sintactico-semantică este asigurată prin constrângeri de formă gramaticală (de caz, de prepoziție, de topică, de acord), dar și prin rolurile semantico-tematice impuse de centru determinațiilor.” (*DȘL*, 2005: 247). Aceste trăsături sunt avute în vedere și de *GALR* (2005/2008) și *GBLR* (2010) (și nu numai) când prezintă cele șase tipuri de grupuri sintactice: grupul verbal, grupul nominal, grupul adjectival, grupul adverbial, grupul interjecțional și grupul prepozițional.

Termenul de *sintagmă* apare cu accepții diferite în lucrările de specialitate. Atât în lingvistica franceză, cât și în cea rusă, termenul cunoaște o pletoară semantică. Primele încercări de definire a sintagmei se află în lingvistica rusă, în special în lucrările lui V.V. Vinogradov, S.I. Karcevski și L. Șcerba. Astfel, lingvistul V.V. Vinogradov apreciază că „sintagma este o unitate semantico-sintactică a vorbirii, care reflectă „un fragment al realității” și dă comunicării respective o expresie și o intonație vie.” (Vinogradov, 1951: 253)

La lingviștii francezi, sintagma se utilizează frecvent și cu accepția grupului, lărgindu-și sfera și dincolo de structurile binare. (*DȘL*, 2005: 486). Astfel, L. Tesnière folosește termenul *phrase* (Tesnière, 1959: 11 sqq.), iar sintagma este definită ca „orice grup binar de elemente unite prin relația de dependență.” (*Ibidem*, p.127).

Ferdinand de Saussure admite că sintagma este „deci, întotdeauna, formată din două sau mai multe unități consecutive (de exemplu: *re-lire; contre tous; la vie humaine; Dieu est bon.*)” (Saussure, 1998: 135).

În lingvistica românească, Sorin Stati este cel care oferă sintagmei o definiție pertinentă, și anume un „grup de două cuvinte legate semantic și gramatical unul de altul, având funcția de părți de propoziție diferite.” (*Ibidem*, p. 86).

Însă o definiție clară și persuasivă a sintagmei este dată de D.D. Drașoveanu. Conform teoriei sale, sintagma reprezintă „segmentul din lanțul vorbirii format din două lexeme și relația dintre ele.” (Drașoveanu, 1988-1994), respectiv „unitatea – și minimală, și maximală – a sintagmicii, categoria ei generală, care-și subordonează ca specii, și propoziția, și fraza, acestea, reduse la condiția lor necesară, dar suficientă, nefiind decât particularități ale sintagmei.” (Drașoveanu, 1997: 40)

Valoarea teoretică a lucrării rezidă în analiza celor două potențiale unități și a relațiilor dintre acestea și raportarea lor la celelalte unități sintactice.

Valoarea aplicativă rezultă, pe de o parte, din exemplificarea argumentelor enunțate, iar, pe de altă parte, din oferirea unor modele de analiză în grupuri sintactice și în sintagme. Nu în ultimul rând, valoarea aplicativă este vizibilă și prin demersul nostru de a puncta și oferi soluții de analiză a unor structuri problematice, ambigue, decelând unele greșeli de exprimare orală și scrisă.

Teza de doctorat cuprinde patru capitole, precedate de *Argument, Abrevieri, Simboluri și Sigle*.

Argumentul prezintă unele considerații generale asupra temei de cercetare, a motivației alegerii ei, a actualității acesteia, a bibliografiei valorificate, a terminologiei utilizate, a izvoarelor și a structurii lucrării.

În partea de *Abrevieri* am avut în vedere precurtările termenilor recurenți pe parcursul lucrării, în special aparținând Școlii clujene de gramatică.

La *Simboluri* am menționat simbolurile utilizate pe parcursul lucrării, care aparțin Școlii clujene de gramatică, de formație structuralistă, dar și gramaticii generativ-transformaționale.

Siglele reprezintă abrevieri ale periodicelor, ale revistelor de specialitate, ale volumelor redactate cu ocazia unor colocvii sau simpozioane.

În capitolul I, ***Preliminarii***, am prezentat principiile și metodele structuralismului lingvistic, precum și conceptele de bază ale acestuia, prezentate sub forma unor dihotomii (*limbă - vorbire; sincronie - diacronie, sintagmatic - paradigmatic, semnificat - semnificant, lingvistică internă - lingvistică externă, variantă - invariantă*) Esența acestor dihotomii nu constituie un aspect de noutate, ci sunt rezultate ale orientărilor lingvistice anterioare structuralismului, dar Saussure și adepții teoriei sale au adus un plus de rafinare, reconsiderare și le-au stabilit ca principii fundamentale și individualizatoare. Dintre tehnicile utilizate, amintim: *distribuția, substituția, analiza în constituent imediați, analiza componentială (semică)* etc.

Nici lingviștii români nu au opus rezistență curentului structuralist. Dintre aceștia, îl amintim, în primul rând, pe Sorin Stati, care este cunoscut prin două lucrări fundamentale pentru orientarea structuralistă în școala românească, și anume *Teorie și metodă în sintaxă* (1967) și *Elemente de analiză sintactică* (1972), dar și prin numeroasele articole scrise în țară și în străinătate. Dintre ideile sale, amintim următoarele (conform Pană Dindelegan, 2010c: 4 sqq.)

- a introdus conceptul de *functor*, considerat unitatea sintactică minimală (sub influența hjelmsleviană);
- a introdus și conceptual de *clasă de functori*;
- a introdus conceptual de *combinație sintactică minimală*, pe care o numește *sintaxem*, „cea mai mica grupare de functori pe axa sintagmatică” (*Ibidem*, p. 4) ș.a.m.d.

Ulterior structuralismului, începe să se manifeste un nou curent lingvistic care va pune accent pe latura creativă a limbii, iar nu pe cea descriptivă și analitică, și anume generativismul, care oferă o perspectivă sintetică asupra limbii, mult mai concretă. În acest sens, am definit principalele concepte ale acestui curent: *competență*, *performanță*, *transformările gramaticalitatea*, *acceptabilitatea*, *structură de suprafață*, *structură de adâncime* ș.a.m.d.

În continuare, am prezentat ideile individualizatoare ale Școlii bucureștene de gramatică, precum și ale Școlii clujene, adeptă a sintaxei relaționale neotradiționale. Astfel, Școala bucureșteană adoptă, în esență, modelul generativ, cu infuziuni ale pragmaticii. Dintre reprezentanții de seamă de astăzi acesteia, îi amintim pe următorii: Gabriela Pană Dindelegan, Valeria Guțu Romalo, Rodica Zafiu, Marina Rădulescu Sala, Mihaela Gheorghe, Alexandru Nicolae, Adina Dragomirescu, Camelia Stan, Isabela Nedelcu ș.a.m.d.

În ceea ce privește Școala clujeană, mentorul spiritual îl reprezintă D.D. Drașoveanu. Teoria lingvistului clujean este reluată și rafinată în mod special de discipolul de seamă al acestuia G.G. Neamțu, preluată și adoptată de alți discipoli ai lui D.D. Drașoveanu (G. Gruiță, Maria Vulișici Alexandrescu, Viorel Hodiș, Ștefan Házzy ș.a.m.d.), de discipolii lui G.G. Neamțu (Ștefan Gencărău, Adrian Chircu, Maria Aldea, Luminița Chiorean, Daiana Cuibus, Paula Nemțuț *et alii*, de asemenea, de tinerii doctoranzi și cercetători: Ionuț Pomian, Melania Duma, Gabriela Domide, Manuela Anghel, Diana Roman, Cristina Corcheș, Valentin Roman ș.a.

Aceasta se distinge prin câteva trăsături definitorii, care pot fi considerate adevărate teze (Neamțu, 2000-2001: 333; Neamțu, 2016e: 17-42): relația dintre predicat și subiect este una de subordonare prin acord; elementul predicativ suplimentar, indiferent de natura lui morfologică, nu este o funcție dublu subordonată, ci are statutul unui atribut de tip special, raportat exclusiv la nume, dar în prezența obligatorie a unui verb semantic, factorul condiționant; nu există verbe «copulative» sau de relație și, implicit, nici predicat nominal construit dintr-un asemenea verb și un nume predicativ, ci toate verbele la mod personal sunt predicative deopotrivă și au funcția unică de predicat verbal, prin aceasta numele predicative situându-se în afara predicăției (= sunt extrapredicative) ș.a.m.d.

Pentru o mai bună înțelegere a ideilor prezentate și pentru a da seamă de originalitatea Școlii clujene, am întocmit și un glosar de termeni utilizați în lucrările de specialitate. Dintre aceștia, amintim: *caz₁*, *caz₂*, *caz₃*, *contragere*, *reducere*, *flexiune cazuală secundă*, *multiplicitate*, *unicitate* ș.a.m.d.

În capitolul II, *Grupul sintactic în limba română*, ne-am propus, în primul rând, să prezentăm definițiile date grupului sintactic, cu referire specială la tratatele academice GALR (2005/2008) și GBLR (2010). Astfel, în GBLR se precizează că grupul sintactic reprezintă o „secvență de constituenți organizați în jurul unui centru/cap de grup (verb, substantiv și substitutele sale, adjectiv, adverb, prepoziție, interjecție), realizată pe baza disponibilităților combinatorii ale centrului.” (GBLR, 2010: 662- 663) Termenul de *grup sintactic* „este un concept fundamental al sintaxei moderne (*Ibidem*, p. 16) și este definit ca o proiecție a unui **cap lexical/centru de grup**, realizată pe baza actualizării disponibilităților combinatorii ale centrului.” (*Ibidem*, p. 16)

În GALR, grupul sintactic este considerat alcătuit din „componentele grupate în jurul unui centru (verb, substantiv, adjectiv etc.) cu **statut sintactic dublu** (de regent și de termen dependent), rezultat al participării concomitente la două relații de dependență, un ansamblu unitar, organizat **sintactic și semantic.**” (GALR, 2005, I: 29)

Grupul sintactic prezintă *coeziune sintactică* și *sintactico-semantică*, „asigurată prin restricții de formă gramaticală impuse de centru (regim cazual, regim prepozițional, restricții de acord sau de topică), mai rar, și prin restricții impuse de componentele unele asupra altora (în

GV, de exemplu, termen subordonat, impune centrului verbal restricții de acord), precum și prin constrângeri semantice impuse de centrul de grup subordonaților (cum ar fi atribuirea de roluri tematice.” (GBLR, 2010: 16-17)

Cele două tratate academice stabilesc următoarele grupuri sintactice: *grupul verbal* (GV), *grupul nominal* (GN), *grupul adjectival* (GAdj), *grupul adverbial* (GAdv), *grupul interjecțional* (GInterj) și *grupul prepozițional* (GPrep). După cum se observă, clasificarea acestora este realizată în funcție de Tr, centrul/capul grupului sintactic.

În GALR (2005/2008), *grupul verbal* este prezentat ca „o parte componentă a enunțului, organizată în jurul unui centru verbal (la mod personal sau la o formă verbală nepersonală: infinitiv, gerunziu, participiu și supin) și alcătuită din verbul-centru și toți constituenții legați sintactic de acesta, adică acei termeni care satisfac o valență (o posibilitate combinatorie) a verbului-centru.” (GALR, 2005, II: 47)

Grupul nominal este „partea componentă a enunțului organizată sintactic în jurul unui termen nominal (substantiv, pronume sau numeral substituit al substantivului) și alcătuită din nominalul cu rol de centru și din elementele direct dependente sintactic de acesta: *case* (sau *altele*) *vechi*.” (GALR, 2005, II: 73) În funcție de centru/cap, GN cuprinde trei tipuri de realizări: *grupul substantival* (*elevi harnici*), *grupul pronominal* (*aceia harnici*) și grupul sintactic cu centrul un numeral utilizat ca substituit: (*doi harnici*). (GALR, 2005, II: 73)

În GALR (2005), *grupul adjectival* este definit drept „componentul enunțului constituit în jurul unui centru exprimat prin adjectiv.” (GALR, 2005, II: 105), iar în GBLR se precizează că „se constituie dintr-un centru adjectival împreună cu toți subordonații legați sintactic și semantic de acesta.” (GBLR, 2010: 221) În cadrul acestui grup, adjectivul apare ca termen dependent (Tr), „adică se subordonează centrului unui grup ierarhic superior (grup nominal, grup verbal).” (GALR, 2005, II: 105)

Grupul adverbial „este un component al enunțului constituit dintr-un adverb cu rol de centru și elementele dependente de acesta.” (*Ibidem*, p.114)

Grupul interjecțional „reprezintă o parte componentă a enunțului organizată sintactic în jurul unui centru interjecțional și alcătuită din interjecție și alte componente care ocupă diverse poziții sintactice pe lângă acesta.” (*Ibidem*, p. 117)

Grupul prepozițional „este un component al enunțului constituit dintr-o propoziție cu statut de centru de grup și un alt element care depinde de acesta, element aparținând de obicei nivelului propoziției.” (*Ibidem*, p. 122)

Din definițiile date de tratatele academice GALR (2005/2008) și GBLR (2010), se poate observa că grupul sintactic este un component al enunțului alcătuit dintr-un centru (Tr) și determinările sale lexicalizate, ceea ce corespunde, în principiu, tot sintagmei, dar în GALR se precizează că Tr „participă, la un nivel sintactic superior, ca termen dependent față de un alt centru.” (GALR, 2005, I: 29)

La sfârșitul acestui capitol, am propus și câteva modele de delimitare a unor secvențe în grupuri sintactice.

Rămânând fideli liniei tradiționaliste, avem rezerve față de existența unei unități sintactice numite *grup sintactic*, acesta fiind, dacă s-ar menține ca în sistemul sintactic, de fapt, tot o sintagmă binară. O entitate numită *grup* poate fi menținută doar la nivel pragmatico-semantic, pentru a oferi o comunicare mult mai complexă, însă, la nivel formal și strict sintactic, acesta este, subliniem încă o dată, tot o sintagmă.

În privința structurii grupurilor, se apreciază că acestea ar putea fi *monomembre*, alcătuite numai din centru, sau *complexe*, alcătuite din centru care atrage alt grup/alte grupuri sintactice subordonate și că, prin urmare, ar cunoaște o *proiecție minimală* (grupul este alcătuit din Centru lexical + Complementele) și o *proiecție maximală* (grupul este alcătuit și din Adjuncți). Cele două tipuri de proiecție ar corespunde celor două tipuri de grupuri sintactice prezentate în GBLR, respectiv *grupuri monomembre* și *grupuri complexe*, însă proiecția minimală, așa cum apare prezentată în tratatul academic, nu acoperă același conținut cu grupul monomembriu.

Or, se știe că, în temeiul principiului monosubordonării, teoretizat de sintacticianul D.D. Drașoveanu și rafinat de G.G. Neamțu, Ts contractează în relație un singur Tr, adică îi actualizează acestuia o singură valență.

Ipsa facto, grupul sintactic poate fi, în mod obiectiv, descompus întotdeauna în sintagme (binare, prin definiție), ceea ce înseamnă că grupul nu poate fi o unitate subordonată, pentru că el nu reprezintă un întreg de sine stătător, o unitate individuală. Divizându-se, de fiecare dată, în unități binare de tipul T-R-T, este evident că, de fapt, doar un anumit T (și anume Ts) se subordonează, iar Tr poate fi antrenat și în alte relații, însă acesta nu este actualizat în fiecare relație (sintagmă) în care este contractat pentru că, în această situație, lanțul vorbirii nu s-ar perpetua. (v. termenul comun al mai multor sintagme). (Neamțu, 2011-2012)

Pe de altă parte, dat fiind caracterul unidimensional și fragmentar al lanțului vorbirii (întotdeauna la nivel binar), devine evident că grupul nu aparține nivelului sintactic al limbii și, ca o consecință, nu reprezintă o unitate sintactică, nici dependentă și nici independentă, cum se afirmă în unele lucrări de specialitate.

Un grup sintactic, văzut doar ca o unitate binară, nu poate fi subordonat sau să-și subordoneze un alt grup, prin aceasta situându-se într-o poziție ierarhic inferioară sau superioară. Ierarhia se stabilește doar în interiorul grupului (în realitate, al sintagmei), iar în situația GV relația de subordonare nu se stabilește între acesta și un alt GV, ci între unități de tipul Tr-Ts, respectiv între predicate.

Dat fiind caracterul sau relațional, observăm că toate formele analitice (locuțiuni, expresii, cuvinte compuse etc.), explicabile și prin dinamica limbii, pot fi descompuse în unități binare, fapt dovedit de existența lor, înainte de sudare, în calitatea lor de cuvinte.

Din cele expuse mai sus se observă că grupul sintactic nu reprezintă o unitate sintactică (dependentă sau independentă) și nici o subunitate sau „*substructură sintactico-semantică*” (Guțu Romalo, 2005: 19), idee care contrazice afirmația că acesta reprezintă o structură comunicativă autonomă, ancorată în contextul extralingvistic.

Deși orice grup sintactic este reductibil la nivel de sintagme, considerăm că metatermenul *grup sintactic* (de fapt, fără determinantul *sintactic*) se justifică numai la nivel discursiv-pragmatic, în acest fel, eliminându-se orice plurivocitate sub aspectul decodării mesajului.

În ceea ce privește tipologia grupurilor sintactice inventariate de GALR (2005/2008) și de GBLR (2010), avem unele rezerve față de existența GPrep, care are drept cap o prepoziție și

care, spre deosebire de alte grupuri, nu poate fi reprezentat doar prin acesta. Atât sintagma, cât și grupul sintactic trebuie să aibă un centru noțional, pe cât posibil „plin” semantic. Considerăm că prepoziția, având doar sens relațional (nu și lexical sau, și dacă are, e foarte abstract), nu poate fi centru, nici Tr și nici Ts. (Roman, 2015: 566) GPrep este, de fapt, o construcție prepozițională, mai mult sau mai puțin legată de centrul său, iar așa-zisele „poziții sintactice” pe care le ocupă GPrep (*Se bazează pe noroc.*) sunt asimilabile altor grupuri în construcție prepozițională, și anume grupului verbal (vezi exemplul anterior), grupului nominal (*carte de bucate*), celui adjectival (*elev bun la matematică*) sau celui adverbial (*departe de casă*).

În ceea ce privește GInterj, prin slaba sa reprezentare, acesta ar putea fi atașat GV, întrucât ceea ce se numește „interjecție predicativă” (*hai, haideți, iată, iacătă* etc.) cuprinde forme asimilabile paradigmei verbale (*hai, haide, haidem, haideți*), iar celelalte interjecții care pot constitui centre ale acestui grup (*halal, vai, bravo* sau cele onomatopice) nu justifică existența unui alt tip de grup.

De asemenea, din însăși analiza întreprinsă pe grupuri transpare insuficienta stabilitate a grupului sintactic în sistemul unităților sintactice prevăzute de GALR (2005/2008) și de GBLR (2010). Analiza grafică a grupurilor sintactice dintr-o secvență dată nu permite o transparența a relațiilor sintactice, dat fiind faptul că cele mai multe grupuri sunt încastate în structura altora.

Prin urmare, postularea unei noi unități sintactice nu rezolvă o problemă controversată, ci, dimpotrivă, produce perturbări în sistemul sintactic și, implicit, în terminologia adoptată. Astfel, apar suprapuneri ale diferitelor unități sau supralicitarea unora, ceea ce potențează și plurivocitatea comunicării. De aceea, credem că organizarea sistemului sintactic în jurul sintagmei constituie premisa unei reinterpretări judicioase a unor fapte lingvistice mai mult sau mai puțin controversate (de exemplu, clasificarea atributului, problema predicativului suplimentar ș.a.m.d.)

În lumina celor prezentate mai sus, susține, și de această dată, solidaritatea dintre cele două compartimente ale gramaticii, pe de o parte, iar, pe de altă parte, între unitățile sintactice, dispuse pe orizontală (= ierarhic), nu pe verticală.

În capitolul III, *Tipologia sintagmelor în limba română contemporană*, am încercat o prezentare a evoluției termenului de *sintagmă*, de la lingviștii ruși (V.V. Vinogradov, S.I. Karcevski ș.a.m.d.) și până la cei români (Nicolae Drăganu, Sorin Stati ș.a.m.d.).

În cadrul Școlii clujene de gramatică, primul lingvist care a încercat să definească sintagma a fost Nicolae Drăganu, care include, în sfera noțiunii de *sintagmă*, și propoziția, sintaxa fiind considerată teoria propoziției și a celorlalte sintagme de cuvinte. (Drăganu, 1945a: 9; Drăganu, 1945b: 47) Astfel, acesta consideră că „propozițiunea bimembră este alcătuită dintr-o grupă de cuvinte (sintagmă) a subiectului și alta a predicatului.” (Drăganu, 1945a: 9)

În ceea ce ne privește, ne raliem definiției date de D.D. Drașoveanu și de G.G. Neamțu, care consideră sintagma drept „grupul de doi termeni și relația dintre ei, unitate relațională, construită prin și datorită relației, nu unitate în relație, atât unitate minimală, cât și maximală.” (Neamțu, 2016e: 22; Drașoveanu, 1997: 34)

Relația, concept fundamental în definirea sintagmei, este organizatorul coordonant sau subordonant al T-ilor, cea care, prin notele intrinseci, acționează coordonant sau subordonant asupra T-ilor (Drașoveanu, 1988-1994; Drașoveanu, 1997: 29 sqq.), respectiv „solidaritatea dintre un sens relațional și un relatem (expresia relației).” (Drașoveanu, 1997: 29; Drașoveanu, 1977: 155-158; Neamțu, 2016e: 22)

În privința diadei *sintagmă-grup sintactic*, considerăm că, de fapt, grupul reprezintă latura comunicativă și funcțională a limbii, putând fi interpretat ca o „unitate” de conținut (și nu subunitate comunicativă a limbii), pentru că are o putere mai mare de ancorare în situația de comunicare, prin relația de referențialitate, pe când sintagma reprezintă o unitate structurală binară, cu o structură bine determinată, aparținând, astfel, sistemului sintactic, dată fiind capacitatea sa de asociere a T-ilor pe baza unui relatem (coordonator sau subordonator). (Roman, 2015: 563-564)

Sintagma vizează aspectul formal, abstract al limbii, pe când „grupul sintactic” aparține planului discursiv-pragmatic al limbii, nu celui sintactic. (Roman, 2015: 564)

Dacă sintagma este, prin excelență, o unitate relațională (relațională în sensul că în interiorul ei se stabilește o relație, nu prin faptul că ea, prin absurd, o unitate care nu poate fi descompusă, s-ar subordona, ca întreg, unei alte unități) cu un singur relatem, grupul sintactic nu

reprezintă o unitate relațională tocmai pentru că nu respectă principiul unidimensionalității lanțului vorbirii. (*Ibidem*, p. 565)

În cursul său de sintaxă, D.D. Drașoveanu consideră că trebuie făcută o diferență între „*sintagmă* – unitate relațională structurală – și *structură* – lanț de sintagme (minimum două).” (Drașoveanu, 1988-1994)

Referitor la relația sintagmei cu enunțul, G.G. Neamțu consideră că sintagma e unitate relațională, în timp ce enunțul nu este unitate relațională; sintagma e unitate închisă (are doi și numai doi termeni) și neprelungibilă. (Neamțu, 2011-2012)

În ceea ce privește numărul și limita de manifestare a unităților sintactice, am arătat că nu există un punct de vedere unitar în lucrările de specialitate. Indiferent de nivel (și am adăuga noi, indiferent de tipologia și de numărul acestora), unitățile funcționează în baza a două raporturi: de opoziție (paradigmatice) și de combinare (sintagmatice). De asemenea, întrucât propoziția și fraza sunt particularizări ale sintagmei, D.D. Drașoveanu admite următoarele: ultimul nivel al limbii este cel sintagmic; la acest nivel „se situează ca fapt nou și specific, în raport cu celelalte niveluri, relația, indiferent de diversificările expresiei sale și indiferent de faptul dacă segmentele respective ale lanțului vorbirii sunt sau nu sunt, pot sau nu pot fi încheiate.” (Drașoveanu, 1997: 33-34)

Un aspect controversat al definirii sintagmei îl reprezintă relația din interiorul acesteia. Astfel, pe baza lucrărilor de specialitate, am identificat următoarele posibilități: a) numai subordonare; b) subordonare și coordonare și c) subordonare, coordonare și apoziționare. În ceea ce ne privește, am avut în vedere doar raporturile de subordonare și de coordonare în constituirea sintagmelor, de aceea identificăm doar două tipuri mari de sintagme, respectiv *subordonative* și *coordonative*.

D.D. Drașoveanu neagă existența sintagmelor ternare în construcțiile care conțin NP și PS și afirmă că „structurile aici discutate, cu T-ii lor în consecuție, nu pot fi explicate decât prin ceea ce numim „relații condiționate” [...]” (*Ibidem*, p. 37)

În ceea ce privește falsa dublă subordonare, lingvistul demonstrează că atât PS, cât și NP se află într-un raport de monosubordonare față de un Tr substantival, împreună cu care formează tot o sintagmă binară de tip subordonativ, dar în prezența unui termen condiționant, care este, de

obicei, un verb predicativ, în cazul PS-ului, și un verb copulativ, în cazul NP-ului. Relațiile condiționate sunt, de fapt, relațiile care presupun realizarea altor relații. Astfel, sintagma condiționată este sintagma a cărei realizare cere cu necesitate realizarea încă a unei sintagme, iar condiționarea poate fi „*biunivocă* (reciprocă) sau *univocă*.” (Drașoveanu, 1997: 154-156)

Condiționarea biunivocă se remarcă în structurile cu NP: *Maria* (A) *este* (B) *inteligentă*.(C), situație în care R₁ este realizat prin acord verbal (Stg *Maria este*), iar R₂ este realizat prin acord adjectival (Stg *Maria inteligentă*). *Condiționarea univocă* poate fi *progresivă* (stg → dr), prima sintagmă condiționând-o pe cea de-a doua. Astfel, avem R₂ (condiționat) dacă R₁ (condiționant). Acest tip de condiționare este ocurent în structurile cu PS: *Maria* (A) *aleargă* (B) *voioasă* (C). R₂ (*Maria voioasă*, cu *voioasă* = PS) se realizează dacă se realizează și R₁ (*Maria aleargă*), astfel că R₁ se realizează și fără R₂. (*Ibidem*, p. 155)

La nivel interpropozițional, poate fi identificată o situație în care se admite o dublă (triplă) subordonare, marcată, la nivelul expresiei, prin două sau trei relateme. Este vorba de situațiile de împletire a subordonatei cu regenta sau, ceea ce tratatele academice GALR (2005-2008) și GBLR (2010) numesc *imbricare*. Astfel, G.G. Neamțu analizează o frază de tipul *Arată-mi cartea din care spunei că ai extras citatul acesta.*, în care se observă că relativul din care este situat în propoziția 2, dar aparține propoziției 3. (Neamțu, 2007: 401) Această problemă este generată de dubla calitate a relativului, respectiv de element subordonator și cea de parte de propoziție „obligatoriu încadrată într-o propoziție, într-un anume.” (*Ibidem*, p. 402)

În ceea ce privește criteriile de clasificare a sintagmei, am relevat faptul că nu există un punct de vedere în privința acestora, ceea ce duce, de cele mai multe ori, la suprapunerea unor criterii sau supralicitarea altora. Întrucât cele mai multe sintagme se realizează pe baza relației de subordonare, am avut în vedere, în primul rând, o clasificare a sintagmelor în funcție de Tr, urmând ca acestea, la rândul lor, să permită o subclasificare în funcție de particularitățile morfologice și sintactico-semantice ale Tr și ale Ts.

Suntem de părere că nu este absolut indispensabil un criteriu unitar de clasificare a sintagmelor, care să dea seamă atât de Tr, cât și de Ts și de particularitățile morfosintactice și chiar semantice ale acestora, ci credem că este mai important ca sintagmele avute în vedere să dea seamă de toate fenomenalizările posibile din limba română contemporană. De aceea, unele dintre criteriile de clasificare le-am păstrat în lucrarea noastră, iar pe altele le-am asociat, astfel că unele tipuri de sintagme identificate de autorii citați nu se mai regăsesc în lucrarea noastră sau

unele chiar au o altă denumire sau acoperă și alte fapte lingvistice (vezi, de exemplu, *sintagma acordată*, care, în general, se admite că are ca Tr un substantival aflat în imediata vecinătate a Ts-ului, fără dislocare).

În lucrarea noastră am luat în considerare următoarele criterii de clasificare a sintagmei: *clasificarea după relatem (R)*, situație în care deosebim între *sintagme subordonative* (heterofuncționale) și *sintagme coordonative* (homofuncționale) și *clasificarea după nivelul la care R își plasează T-ii*, unde discutăm despre *sintagme intrapropoziționale* și *sintagme interpropoziționale*.

În cadrul *sintagmelor subordonative*, raportul de subordonare se realizează prin flexiune cazuală, primă și secundă, (caz₁), joncțiune (caz₃), aderență, acord adjectival (caz₂). Primul tip de sintagmă subordonativă identificată este cea **nominală**, al cărei Tr este un substantival (substantiv, pronume, numeral sau conversiuni ale acestora). În cadrul acesteia, am identificat următoarele subsintagme: *subsintagma nominativă* (N₁) (**Râul Someș trece prin Cluj.**), *subsintagma acuzativă* (Ac₁) (**Invidia pe rezultatele sale era mare.**), *subsintagma genitivă* (G₁) (**alocarea unor sume de la buget în această direcție** (Ziarul financiar, 5 septembrie 2013)), *subsintagma dativală* (D₁) (**Preot deșteptării noastre, semnelor vremii profet.** (Eminescu, 2005: 39)), *subsintagma prepozițională* AC₃, G₃, D₃) (**iată câteva soluții la problemele cu care ne confruntăm.** (Adevărul, 30 iulie 2013)), care își subsumează *subsintagma partitivă* (**o parte dintre oameni**), *subsintagma acordată* (caz₂): (**învățământul universitar este într-o goană nebună pentru a-și asigura finanțarea [...].** (Adevărul, 31 iulie 2013)) și *subsintagma aderență* (caz Ø) (**Pomi gemând de roade însoțesc drumul.**), precum și un subtip al sintagmei nominale – *sintagma posesivă*, care cuprinde fenomenalizările cu **al** + posesiv/G₁ (**Normalul național, al valorilor tradiționale, al satelor noastre [...]** (Curierul național, 1 martie 2013) și *subsintagma dativală posesivă* (**Soarele în răsărit-de sânge-și spală-n mare/ lăncile, cu care a ucis în goană noaptea...** (Lucian Blaga, 1982: 14).

Referitor la *subsintagma dativală posesivă*, ne-am exprimat unele rezerve față de poziția sintactică numită „complement posesiv”, acesta fiind, de fapt, un *atribut pronominal posesiv*, indiferent de disponibilitățile combinatorii ale dativului posesiv (deci și verbale!). Problema în discuție este doar un exemplu, din multiplele existente în limba română contemporană,

referitoare la raportul conținut – formă. În cazul nostru, dativul posesiv este atribut ca înțeles – prin raportarea la un substantiv – și complement ca formă – prin dependența formală față de un verb.

În cadrul *sintagmei adjectivale*, am avut în vedere și realizările participiale cu valoare exclusiv adjectivală, iar subsintagmele subiacente sunt următoarele: *subsintagma completivă* (*subsintagma completivă dativală* (*Uite fragi, **ție dragi** [...]*) (Barbu, 1973: 66), *subsintagma completivă prepozițională* (*Cer **plin de rodul** toamnei îmi flutura – tartane [...]*) (Blaga, 1982: 88)) și *subsintagma circumstanțială* (*sumar **instruiți, prost informați, lesne manipulabili** [...]*) (*Adevărul*, 8 iulie 2013)). Menționăm, în subsidiar, că am ales să identificăm o *subsintagma completivă prepozițională*, și nu, simplu, *prepozițională*, pentru că adjectivul poate fi Tr pentru un complement prepozițional. În acest sens, considerăm că și în sintaxa limbii române ar putea fi reperat un *complement al adjectivului*, diferit de complementul prepozițional.

În cadrul *sintagmei verbale*, diferită de cea predicativă, am făcut diferența între *sintagma verbală cu Tr verb la mod personal* și *sintagma verbală cu Tr la mod nepersonal*. În ambele cazuri, subsintagmele avute în vedere sunt următoarele: *subsintagma completivă* (*subsintagma completivă acuzativă* (*Ieri l-am întâlnit **pe Mihai.***), *subsintagma completivă indirectă* (substantivalul satisface valența dativală (D₁) a Tr): *se **adresează credincioșilor** [...]* (*Dilema veche*, 2 septembrie 2013) și *subsintagma completivă prepozițională* (substantivalul satisface valența prepozițională a Tr – Ac₃, D₃ și G₃): ***Cu rime și cu strofe nu se încălzește** soba.* (Eminescu, 2005: 166)) și *subsintagma circumstanțială*: ***Mă uit în mine, ca-ntr-o chilie,/Mă uit în ceruri, în Împărăție** [...]*. (Arghezi, 1972: 163).

În ceea ce ne privește, alegem această subclasificare a sintagmelor verbale în *completive* și *circumstanțiale* (și nu în *nominativă*, *acuzativă* ș.a.m.d.) pentru a ține seamă de grila de funcții/poziții sintactice identificate atât în gramatica tradițională, cât și în cea modernă, așa cum apar acestea în tratatele academice GALR (2005/2008) și GBLR (2010). Pe de altă parte, menținem aceeași subclasificare și în cazul sintagmelor verbale cu Tr verb la mod nepersonal din considerentul că aceste forme le considerăm propredicate, care prezintă aceeași grilă de funcții sintactice.

În cadrul *sintagmei infinitivale*, am discutat următoarele probleme controversate: structurile cu *a putea + infinitiv* (***nu se poate face** educație fără instruire.* (*România literară*,

23/2013), precum și secvențele de tipul *Nu am **ce face**. Nu are **ce se auzi**. Nu are **unde merge***. ș.a.m.d., ilustrative pentru ceea ce numim *construcție infinitivală relativă*. Pe acestea din urmă, G.G. Neamțu le numește *propoziții infinitivale*.

Prin faptul că admite un complement acuzativ (*Maria și Mihai au fost **învățați gramatică de mine***), complinire specifică verbului, admitem că în *sintagma participială* forma verbală non-finită are atât valoare verbală, cât și adjectivală, prin raportarea sa la un nominal, actualizat sau cu posibilitate de catalizare. Prin urmare, prin faptul că participiul este Tr pentru unele compliniri de tip verbal, acceptăm sintagma participială, separată de cea adjectivală. De asemenea, diferențiem între *subsintagma completivă prepozițională* (*Lupta **începută împotriva cancerului** va continua*.) și *subsintagma prepozițională* (*Multă vreme a rămas **apreciată de oameni***.) pentru că trebuie să ținem seamă atât de poziția sintactică realizată (în cadrul subsintagmei prepoziționale), cât și de valența prepozițională a Tr (= participiul).

Pe de altă parte, se observă că ceea ce se admite în GALR (2005/2008) ca fiind exclusiv natură verbală a participiului, considerăm că este, de fapt, o natură verbal-adjectivală, pentru că participiul păstrează, chiar și în calitatea de Tr pentru diverse complemente și circumstanțiale, mărcile afixale de acord adjectival, ceea ce se verifică și prin aceea că multe participii sunt, de fapt, reduceri ale unor subordonate, iar prin verbul a fi (eliptic) aceste participii sunt ocurente cu un substantival. Păstrăm totuși dihotomia natură adjectivală/natură verbală tocmai pentru a da seamă și de situațiile, ce e drept mai rare, în care participiul rezultă dintr-o contragere a unei subordonate (*Trebuie **mers până la capăt** cu exercițiul*.) și are exclusiv valoare verbală.

Întrucât NP și PS sunt funcții adjectivale, alături de atributul adjectival, toate trei având ca Tr un substantiv (la NP, în prezența verbului copulativ, la PS, în prezența verbului predicativ, iar la atributul adjectival, în absența verbului, considerăm utilă subscrierea unei *subsintagme atributive* (*Este o carte devenită **cunoscută***.) în cadrul sintagmei participiale.

În cadrul *sintagmei supinale*, am păstrat *subsintagma completivă acuzativă* (*E imposibil **de descris** acel loc*), chiar dacă unele substantivale sunt considerate de către unii lingviști subiecte. Considerăm că, de fapt, substantivalele din cadrul acestei subsintagme realizează funcția sintactică de complement direct/acuzativ. De asemenea, am abordat următoarele probleme controversate: dubla „citire” a unor supine (*Mi se pare dificil **de rezolvat** acest*

exercițiu.), situație în care discutăm de *ambiguitate sintactică*, diferențierea supinului de substantiv și grupările de tipul *om greu de mulțumit*, în interiorul cărora e dificil de stabilit care este Tr (supinul sau adverbul) din cauza istoriei derivative diferite. Tot din sfera problemelor controversate este și valoarea lui *de* din structura supinului, despre care G.G. Neamțu afirmă că este *prepoziție*.

Tot la sintagma verbală, am avut în vedere și *sintagmele cu reflexiv* și *problema locuțiunilor verbale*. În ceea ce privește locuțiunile verbale, am arătat că, dat fiind scopul și dezideratul de a analiza faptele și structurile, nu de a le considera blocuri neanalizabile, constructe, subliniem că locuțiunile reprezintă o unitate doar la nivel semantic, iar la nivel morfosintactic pot fi „dezmembrate” în părțile lor componente. Argumentul forte în sprijinul acestei idei este caracterul oscilant al locuțiunilor, ele funcționând ca Tr fie unitar, fie pe componente: *Maria are multă grijă de copiii ei. Are nevoie de mai mult timp liber*. Acceptarea locuțiunilor ca grupări analizabile are reflexe și la nivelul sintaxei frazei.

Am ales să distingem *sintagma verbală* de *sintagma predicativă* din considerentul că relația de subordonare a predicatului față de subiect este realizată exclusiv prin acord, diferită de mijloacele de subordonare a complementelor (așa cum apar în gramatica tradițională) față de verb și că, în sintagma predicativă, verbul este Ts față de N₁S, pe când în sintagma verbală verbul este Tr.

În cadrul *sintagmei predicative*, am făcut deosebirea între *sintagma predicativă cu Ts verb la mod personal* (*La obârșie, la izvor/nicio apă nu se-ntoarce,/decât sub chip de nor*. (Blaga, 1982: 243)) și *sintagma predicativă cu Ts la mod nepersonal* (*Nu poate [el/ea] veni [pro-S] mâine.*), în care forma verbală nepersonală este un *propredicat*, care, în lipsa desinențelor de persoană și de număr, se va subordona subiectului prin *proacord*, astfel că formele verbale sunt niște propoziții contrase. Prin urmare, vorbim de *propoziții infinitivale*, *propoziții gerunziale* ș.a.m.d.

La sintagmele subordonative am avut în vedere și *sintagma adverbială* (cu *subsintagmele completivă indirectă* (*Te comportă asemenea copiilor.*), *completivă prepozițională* (*sfaturile date clienților înainte de criză* (*Curierul național*, 10 iulie 2013)) și *circumstanțială* (*Învață mai bine decât fratele său.*)), precum *sintagma interjecțională*, deși unele interjecții care constituie Tr al

acestei sintagme ar putea fi repartizate la sintagma verbală, întrucât cele „provenite din forme verbale sunt desprinse, în general, din paradigma imperativului.” (GALR, 2005, I: 679) Tot datorită acestui flectiv, aceste interjecții (numite de lucrările de specialitate „predicative”) se constituie ca Tr într-o sintagmă. Subsintagmele acestora sunt *subsintagma completivă acuzativă* (**Uite fragi, ție dragi [...]**) (Barbu, 1973: 66), *subsintagma completivă indirectă* (**Vai mie.**), *subsintagma completivă prepozițională* (**E vai de capul lui.**) și *subsintagma circumstanțială* (**Hai mâine pe la mine.**).

În ceea ce privește *sintagmele coordonative* (homofuncționale), am ales să înscriem toate sintagmele și subsintagmele realizate pe baza unui raport de coordonare, realizat prin joncțiune și juxtapunere, atât la nivel intrapropozițional, cât și la nivel interpropozițional. În funcție de tipurile de asocieri prin coordonare, putem identifica următoarele subtipuri de sintagme: *sintagme coordonative realizate copulativ* (**Îmi plac gramatica și literatura.**); *sintagme coordonative realizate adversativ* (**Vrea o mașină nouă, dar nu scumpă.**) și *sintagme coordonative realizate disjunctiv* (**Va veni azi sau mâine.**).

În cadrul sintagmelor clasificate după nivelul la care R își plasează T-ii, am avut în vedere *sintagmele intrapropoziționale* și *sintagmele interpropoziționale* (**Lecția învățată când trebuie nu se uită.**) În prima categorie, subsumăm toate fenomenalizările întâlnite la celelalte sintagme și subsintagme, cu excepția *sintagmei predicative*, al cărei Ts este generator de predicatie, deci de o propoziție. În cea de-a doua categorie, am subsumat *sintagmele predicative* și cele *verbale*. De asemenea, am subliniat că propoziția subiectivă (**Trebuie să vii acum.**) nu poate fi subordonată, deci nici funcție, după cum nici subiectul nu este funcție, ci Tr-ul P-ului, dar, în această situație, se sacrifică principiul conform căruia Rs este aderent la unul dintre T-i, și anume la Ts, pe care îl potențează relațional (= îl situează în relație cu un alt T, devenind automat Tr) și împreună cu care se omite. (Neamțu, 2011-2012) Subiectiva poate fi menținută în rândul subordonatelor din rațiuni „didactice”, de ordine în sistem, dată fiind corespondența parte de propoziție – propoziție subordonată.

În afara sintagmelor cu Tr sau cu Ts ocurent, am identificat și o categorie de *sintagme eliptice*, care, se subînțelege, au Tr sau Ts eliptic, cu referire specială la situațiile de coordonare prin *ci* (**N-am vrut să te deranjez, ci ^{am vrut} să te văd.**), așa-numitele „relative cumulate” (**Cunosc pe cine a participat la concurs.**), sintagme pe care G.G. Neamțu le numește „sintagme

cu termeni „introduși” (Neamțu, 2011-2012), sintagmele cu un T realizat intonațional (*Mașina!*, *Sanda!*), sintagmele cu Tr zero (*Plouă.*, *Ninge.*, *Tună*) și structurile cu cauzale argumentative (*A plecat, că nu (mai) era acolo.*).

De asemenea, considerăm că și încălcarea raportului 1:1 în cazul conjuncțiilor subordonatoare (inclusiv relativele), care au regim verbal-personal, cerând, după ele, o formă verbală personală, generează tot o sintagmă eliptică: *Acela care trăsare/Nici nu știi de unde √ trăsare și cum √ trăsare.* (Arghezi, 1972: 102)

Toate aceste fapte amintite mai sus fac parte din categoria *sintagmelor problematice*, în cadrul cărora ne-am referit și la problema interjecției (*Pleosc.*, *Zbrrrr*) și vocativului (*O, mamă, dulce mamă, din negură de vreme/Pe freamătul de frunze la tine tu mă chemi.* (Eminescu, 2005: 228)), precum și la problema așa-zisului „predicat complex/compus.” (*Au început să vină invitații.*).

În acest sens, am subliniat faptul că vocativul nu poate fi Ts al unui Tr, dat fiind faptul că niciunul dintre termenii coocurenți acestuia nu au valență „vocativală” sau vreun relatem prin care să li se subordoneze. În ceea ce privește *predicatul complex/compus*, considerăm că dat fiind caracterul autonom al fiecărui verb din așa-zisa „unitate”, suntem de părere că nu se poate susține existența, în limba română contemporană, a unei sintagme *verb + verb* la nivel intrapropozițional, indiferent de gradul de gramaticalizare a „semiauxiliarelor” și, implicit, de legătura dintre cele două verbe.

De asemenea, suntem de părere că în toate situațiile, chiar și în cazul verbelor impersonale, construcția cu „semiauxiliare” cuprinde doi T-i purtători de flective verbale (desinențe de persoană și număr), deci de mărci ale unei relații sintactice tipic predicative, ceea ce ne obligă să admitem inexistența, în limba română contemporană, a predicatului complex (a sintagmei *verb + verb*) și, implicit, a așa-ziselor „semiauxiliare de mod și de aspect” și să propunem soluția unei grupări libere, alcătuită dintr-un predicat, ceea ce îi conferă statutul de unitate autonomă, respectiv două, în cazul construcțiilor cu conjunctivul, ambele contractate în relația de subordonare unui subiect, „un singur subiect numai în plan referențial, nu și structural” (Neamțu, 1986: 37).

Așadar, relația este una interlexematică, de tip T-R-T, în care relatemul este flectivul de acord verbal: *S-a apucat [el_i] să învețe [el_i] pentru bacalaureat.; Trebuie [ø- subiect zero] să luăm [noi] în considerare toate efectele.*) Verbul intră în relație cu substantivalul S în N₁ prin categoria persoanei („preeminentă față de număr” - Drașoveanu, 1997: 196), întrucât ea regizează un N₁S, dovadă că este categorie relațională) și a numărului. „Relaționarea prin desinență poartă numele de acord verbal.” (Neamțu, 2011-2012)

Prin sensul relațional vehiculat de persoană și număr, ambele verbe trec din ipostaza lor de lexeme, în ipostaza de T-i ai sintagmei predicative, organizându-se în plan sintagmatic, relația fiind interlexematică și binară. În consecință, referindu-ne la situația așa-zisului „predicat compus/complex”, vom considera că avem realizate două sintagme predicative tipice.

În urma analizei sintagmatică a două modele, am reținut următoarele observații: toate unitățile obținute în urma descompunerii sunt sintagme; frazele s-au descompus „fără rest”; descompunerea a relevat toate relațiile existente; unele sintagme sunt și propoziții în același timp, deci descompunerea a ținut seamă atât de sintagmele intrapropoziționale, cât și de cele interpropoziționale; unele sintagme pot fi și fraze. (Neamțu, 2011-2012)

În capitolul IV, *Aspecte normative și stilistice*, am avut în vedere reflexele normative și stilistice ale sintagmei în limba română contemporană, în special situațiile în care Tr (**41 nu circulă astăzi.** (Tr = *tramvaiul*); *Am plecat la o plimbare prin Polus.* (Tr = *centrul comercial/magazinul*) sau R (*Amplasarea scutului va costa 400 [de] milioane [de] dolari, în cursă s-au înscris 105 de persoane.*) este suspendat. Situațiile prezentate sunt aspecte ale dinamicii limbii și se află la granița dintre incorectitudine și stilistică, fiind justificate de *principiul minimului efort* (economia lingvistică). Însă, de cele mai multe ori, structurile rezultate sunt generatoare de ambiguitate și, uneori, de comic.

Structurile cu Tr suspendat sunt cele mai des întâlnite în vorbirea cotidiană și își au originea atât în tendința de economicitate, cât și în cea de generalizare, consecința a unei banalizări și a unei inerții de limbaj. Unele sunt justificabile și din rațiuni de marketing, lipsa Tr fiind resimțită ca o recunoaștere, pe scară largă, a produsului.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Cărți/volume de referință și cursuri universitare

Chivu, Gheorghe; Uță Bărbulescu, Oana, 2010, *Studii de limba română. Omagiu profesorului Gr. Brâncuș*, București, EUB.

Coșeriu, Eugeniu, 2000, *Leții de lingvistică generală*, Chișinău, Editura Arc.

Covaci, Dana, 2015a, *Școala clujeană postbelică de gramatică a limbii române contemporane. Idei, concepte, termeni, formulări*, Cluj-Napoca, [TD].

Diaconescu, Ion, 1995, *Sintaxa limbii române*, București, EȘ.

Dimitriu, Corneliu, 2002, *Tratat de gramatică a limbii române*, vol. II: *Sintaxa*, Iași, Institutul European.

Domide, Gabriela Violeta, 2012, *Predicativul suplimentar – funcție sintactică eterogenă*, Cluj-Napoca, [TD].

Drașoveanu, D.D., 1974, *Sensul relațional și expresia lui în limba română*, Cluj-Napoca, [TD].

Drașoveanu, D.D., 1988-1994, *Sintaxa limbii române*. Curs universitar ținut la Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Litere.

Drașoveanu, D.D., 1997, *Teze și antiteze în sintaxa limbii române*, Cluj-Napoca, Editura Clusium.

Drăganu, Nicolae, 1945a, *Elemente de sintaxă a limbii române*, București, Institutul de Linguistică română.

Drăganu, Nicolae, 1945b, *Istoria sintaxei*, București, Institutul de Linguistică română.

Florea, Melania, 1983, *Structura grupului nominal în limba română contemporană*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.

Frâncu, Corneliu, 1997, *Curente și tendințe în lingvistica secolului nostru*, Iași, Casa Editorială „Demiurg”.

Gheorghe, Mihaela, 2004a, *Propoziția relativă*, Pitești, Editura Paralela 45.

Gheorghe, Mihaela, 2004b, *Elemente de sintaxă generativă*, Brașov, Editura Universității „Transilvania”.

***, 1966, *Gramatica limbii române*, București, Editura Academiei R.S.R..

***, 2005/2008, *Gramatica limbii române*, București, Editura Academiei Române.

***, 2010, *Gramatica de bază a limbii române*, București, Editura Univers Enciclopedic Gold.

Guțu Romalo, Valeria, 1973, *Sintaxa limbii române. Probleme și interpretări*, București, Editura Didactică și Pedagogică.

Ionescu, Emil, 2013, *Limba română. Perspective actuale*, Iași, Editura Polirom.

Jordan, Iorgu, 1956, *Limba română contemporană*, București, Editura Ministerului Învățământului.

Irimia, Dumitru, 2000, *Tratat de gramatică a limbii române*, vol. II *Sintaxa*, Iași, Institutul European.

Martinet, André, 1970, *Elemente de lingvistică generală*, București, EȘ.

Mladin, Constantin Ioan, 2003, *Probleme ale terminologiei sintactice moderne în româna contemporană*, Alba Iulia, Editura Aeternitas.

Mladin, Constantin-Ioan, 2006, *Sintaxa limbii române. Unitățile sintactice*, București, Editura Cartea universitară.

Neamțu, G.G., 1986, *Predicatul în limba română. O reconsiderare a predicatului nominal*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.

Neamțu, G.G., 2007, *Teoria și practica analizei gramaticale. Distincții și ... distincții*, Pitești, Editura Paralela 45.

Neamțu, G.G., 2010-2011, *Probleme controversate de gramatică a limbii române*. Curs universitar ținut la Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Litere, Masterul *Limba română în context romanic*.

Neamțu, G.G., 2011-2012, *Sintaxa limbii române*. Curs universitar ținut la Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Litere.

Neamțu, G.G., 2014, *Studii și articole gramaticale*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Nova.

Nedelcu, Isabela, 2009, *Categoria partitivului în limba română*, București, EUB.

Nemțuț, Alina-Paula, 2011, *Modurile nepersonale ale verbului în limba română contemporană*, Oradea, Editura Universității din Oradea.

Nevaci, Manuela (ed.), 2011, *Studia linguistica et philologica. Omagiu profesorului Nicolae Saramandu*, București, EUB.

Pană Dindelegan, Gabriela, 1999, *Sintaxa grupului verbal*, ediția a II-a, Brașov, Editura Aula.

Pană Dindelegan, Gabriela; Dragomirescu, Adina; Nedelcu, Isabela, 2010a, *Morfosintaxa limbii române. Sinteze teoretice și exerciții*, București, Editura Universității din București.

Pomian, Ionuț, 2008, *Construcții complexe în sintaxa limbii române*, Pitești, Editura Paralela 45.

Pomian, Ionuț (coord.), 2015, *Înspre și dinspre Cluj. Contribuții lingvistice. Omagiu profesorului G.G. Neamțu la 70 de ani*, editor: Nicolae Mocanu, Cluj-Napoca, Editura SCRIPTOR și Editura ARGONAUT.

Saussure, Ferdinand de, 1998, *Curs de lingvistică generală*, Iași, Editura Polirom.

Stati, Sorin, 1967a, *Teorie și metodă în sintaxă*, București, Editura Academiei R.S.R.

Stati, Sorin, 1972, *Elemente de analiză sintactică*, București, Editura Didactică și Pedagogică.

Tesnière, L., 1959, *Éléments de syntaxe structurale*, Paris, Klincksieck; ed. 2, 1965.

Vasiliiu, Emanuel, Golopenția-Eretescu, Sanda, 1969, *Sintaxa transformativă a limbii române*, București, Editura Academiei R.S.R.

Vinogradov, V.V.; Zacordoneț, Alexandru, 1951, *Noțiunea de sintagmă în sintaxa limbii ruse*, Iași, Academia R.P.R. .

Dicționare

Bidu-Vrânceanu, Angela, Călărașu, Cristina, Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, Mancaș, Mihaela, Pană Dindelegan, Gabriela, 2005, *Dicționar de științe ale limbii*, București, Editura Nemira & CO.

Ducrot, Oswald, Schaeffer, J.-M., 1996, *Noul dicționar enciclopedic al științelor limbajului*, București, Editura Babel.

Studii și articole din periodice, volume colective, reviste

Avram, Mioara, 1956, *Despre corespondența dintre propozițiile subordonate și părțile de propoziție*, în SG, I, pp. 141-164.

Avram, Mioara, 1965, *O specie modernă a atributului în dativ și alte probleme ale determinării atributive*, în LR, XIV, nr. 4, pp. 415-428.

Barbu, Ana-Maria; Ionescu, Emil, 1996, *Teorii gramaticale contemporane: Gramatica Centrilor de Sintagmă*, în LR, XLV, 1-6, pp. 31-55.

Borcilă, Mircea, 1983, *Despre temeiul de principiu al școlii lingvistice clujene*, în CL, XXXVIII, nr. 1-2, pp. 47-56.

Borcilă, Mircea, 1994-1995, *Școala lingvistică clujeană din perspectivă istorică*, în DR, pp. 15-20.

Brăescu, Raluca, 2007, *Despre atributul categorial sau falsa apozitie neizolată*, în *Omagiu Gabriela Pană Dindelegan*, pp. 15-22.

Călărășu, Cristina, 1977, *Despre tipurile de relație în limba română*, în SCL, XXVIII, pp. 37-47.

Chircu, Adrian, 2002, *Parataxă și aderență în sintaxa limbii române*, în LR (C), XII, nr. 11-12. (<http://limbaromana.md/index.php?go=articole&printversion=1&n=2703>)

Chircu, Adrian, 2007, *Aderența în sintaxa limbii române*, în *Omagiu Gabriela Pană Dindelegan*, pp. 29-36.

Chircu, Adrian, 2010, *Construcții complexe cu EPS și construcții derivate de la sintagmele cu EPS*, în LRCDI, pp. 21-26.

Chircu, Adrian, 2013, *Observații asupra sintagmelor alt nime și nime alt în limba română veche*, în LRDS, pp. 53-67.

Chircu, 2015, *O sintagmă pronominală cuantificatoare atipică: nimeni alții*, în *Omagiu G.G. Neamțu*, pp. 144-150.

Ciortea, Marcela-Claudia, 2003, *Grup verbal*, în AUCT, Tom1, pp. 189-193.

Coșeriu, Eugenio, 1994-1995, *Principii de sintaxă funcțională*, în DR, 1, 29-68.

Crașoveanu, D., 1974, *Cu privire la construcțiile care exprimă reciprocitatea*, în LR, XXIII, nr. 3, pp. 177-186.

Crașoveanu, D., 2006, *Considerații privind subiectul în vocativ*, în SGFC, pp. 109-115.

Croitor, Blanca, 2009, *Acordul în gen al sintagmelor N1 N2 (deputatul Ioana Popescu)*, în *Omagiu Valeria Guțu Romalo*, pp. 35-44.

Cuibus, Daiana, 2015, *Predicatul complex – dinspre inovație spre tradiție*, în *Omagiu G.G. Neamțu*, pp. 194-203.

Dezsö, Balogh, 1978, *Conceptul de sintagmă (Pe baza literaturii maghiare de specialitate)*, în PS, pp. 1-10.

- Diaconescu, Paula, 1993, *Sintagma și sistemul gramatical*, în LR, XLII, nr. 6, pp. 271-276.
- Dimitriu, C., 1992-1993, *Există predicat verbal compus în limba română?*, în ALIL, XXXIII, pp. 197-227.
- Dimitriu, C., 2006, *Tipuri de îmbinări de cuvinte în limba română*, în SGFC, pp. 139-146.
- Dragomirescu, Gh., 1964, *Îmbinările de cuvinte indivizibile, analizabile și neanalizabile*, în LL, VIII, pp. 391-410.
- Drașoveanu, D.D., 1971, *O categorie sintactică - unicitatea*, în CL, XVI, nr. 2, pp. 325-335.
- Drașoveanu, D.D., 1976, *Sens relațional și gramatem - conținut și expresie la nivelul gramatical al limbii*, în CL, XXI, nr. 2, pp. 153-163.
- Drașoveanu, D.D., 1977, *Relația - dimensiunea esențială a sintagmei*, în CL, XXII, nr. 2, pp. 155-158.
- Drașoveanu, D.D., 1978, *Structuri și linearitate*, în CL, XXIII, nr. 2, pp. 177-181.
- Găitănanu, Ștefan, 2002, *Sintagma, unitate relațională*, în *Studii și articole de gramatică*, pp. 88-92.
- Gheorghe, Mihaela, 2007, *Relative reduse prepoziționale*, în LRSAC, pp. 129-134.
- Guțu Romalo, Valeria, 2005, *Gramatica între «sistem» și «discurs». Enunțul*, în LRSF, pp. 15-26.
- Hazy, Ștefan, 1965, *Predicate verbale compuse?*, în CL, X, nr.2, pp. 289-297.
- Ionescu, Emil; Voicu, Roxana, 2009, *Structura și selecția aspectuală ca factori de compoziție semantică în grupul nominal*, în AUBLLR, pp. 93-102.
- Martinet, André, 1967, *Syntagme et syntème*, în *La Linguistique*, vol. 2, pp. 1-14.
(www.jstor.org/stable/10.2307/30248071-)

Mîrzea Vasile, Carmen, 2012, *Grupuri nominale neprepoziționale cu valoare adverbială*, în *Omagiu Gabriela Pană Dindelegan & Alexandra Cornilescu*, vol. I, pp. 157-167.

Neamțu, G.G.; Gencărașu, Ștefan, 2000-2001, *D.D. Drașoveanu (1931-2001)*, în DR, V-VI, pp. 331-335.

Neamțu, G.G., 2004, *Sintagma verbală și problema „reflexivului” impersonal*, în StUBB, XLIX, nr. 3, pp. 41-47.

Neamțu, G.G., 2006-2007, *O clasificare categorial-relațională a atributului în limba română. Cu adnotări*, în DR, XI-XII, pp. 111-144.

Neamțu, G.G., 2008, *Câteva considerații teoretice privind problematica posesivelor în limba română*, în *Romania Orientale*, Roma, Bagatto Libri, XXI, pp. 22-30.

Neamțu, G.G., 2011, *Câteva observații privind sintagmele posesive/genitivale cu „al” în limba română*, în *Omagiu profesorului Nicolae Felecan la împlinirea a 70 de ani*, coordonatori: Oliviu Felecan, Daiana Felecan, Cluj-Napoca, Editura MEGA, pp. 127-146.

Neamțu, 2016, *D.D. Drașoveanu: un professore e una scuola di grammatica a Cluj*, în *România Orientale*, 29, Sapienza, Università di Roma, pp. 17-42.

Neamțu, 2017, *Câteva considerații pe marginea căderii în dizgrație a opoziției propoziție – frază*, în *Omul de cuvînt. In honorem Gheorghe Chivu*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, editor Adina Chirilă, pp. 426-437.

Nedelcu, Isabela, 2016, *Aspecte ale cuantificării grupului nominal. O perspectivă variațională, diatopică*, în LR, LXV (4), pp. 497-504.

Nicolae, Alexandru, 2011, *Pe marginea descrierii grupului nominal în Gramatica de bază a limbii române*, în *Omagiu Nicolae Saramandu*, pp. 635-653.

Pană Dindelegan, Gabriela, 1978, *Aspecte ale raportului dintre terminologia sintactică modernă și cea tradițională*, în LL, XXIII, nr.2, pp. 181-186.

Pană Dindelegan, Gabriela, 1980, *Grup verbal*, în LL, 1, pp. 78-81.

Pană Dindelegan, Gabriela, 1997, *Terminologia lingvistică actuală, între tradiție și inovație*, în LL, 2, pp. 5-12.

Pană Dindelegan, Gabriela, 2010, *EVOCARÉ – SORIN STATI: Sorin Stati, sintactician*, în SCL, LXI, 1, pp. 3-7.

Pomian, Ionuț, 2013, *Observații pe marginea conceptelor sintactice de **procaz** și **profuncție** în sintaxa limbii române*, în DR, XVIII, 2, pp. 120-131.

Roman, Valentin, 2011, *Complement indirect datival, atribut pronominal datival sau...complement posesiv?*, în AUT, nr. 49, pp. 83-95.

Roman, Ionuț-Valentin, 2015, *Grupul sintactic și sintagma, două unități?*, în *Omagiu G.G. Neamțu*, pp. 563-568.

Săteanu, Cornel, 1961, *Sintagma, cea mai mică unitate relațională*, în CL, VI, nr. 2, pp. 359-382.

Secieru, Mihaela, 2003, *Legi și principii în gramatica românească tradițională*, în *Anuarul Universității „Petre Andrei”*, Iași, Limbă și literatură, tomul III, pp. 9-16.

Stati, Sorin, 1957, *Sintagma și sistemul sintactic al limbii*, în SCL, VIII, nr. 4, pp. 431-452.

Stati, Sorin, 1967b, *Sintagma și locul ei în structura limbii*, în ELS, pp. 113-127.

Teodorescu, Ecaterina, 1982/1983, *Unitățile sintactice (Clasificare, modalități de realizare)*, în AUI, XXVIII/XXIX, pp.161-164.

Vasilescu, Andra, 2010, *Tendențe în sintaxa secolului al XX-lea*, în *Omagiu Grigore Brâncuș*, pp. 251-275.

Vîlcu, Dina, 2008, *Conceptul de relație în opera gramaticală a lui D.D. Drașoveanu*, în DR, serie nouă, XIII, nr. 2, pp. 127-135.

Surse electronice

Liste des notions utilisées en linguistique.

[http://fr.wikipedia.org/wiki/Liste_des_notions_utilis%C3%A9es_en_linguistique.](http://fr.wikipedia.org/wiki/Liste_des_notions_utilis%C3%A9es_en_linguistique)

Syntagme - <https://fr.wikipedia.org/wiki/Syntagme>

a) Izvoare literare, publicistice și filozofice

Arghezi, Tudor, 1972, *Poezii*, București, Editura Minerva.

Bacovia, George, 2009, *Plumb*, București, Editura Litera.

Barbu, Ion, 1973, *Joc secund*, București, Editura Eminescu.

Blaa, Lucian, 1982, *Poezii*, București, Editura Cartea Românească.

Botta, Emil, 1998, *Poezii*, București, Editura Vitruviu.

Cărtărescu, Mircea, 2007, *Levantul*, București, Editura Humanitas.

Dimov, Leonid, 1980, *Texte*, București, Editura Albatros.

Eliade, Mircea, 2008, *La țigănci. Pe strada Mântuleasa*, București, Editura Humanitas.

Eminescu, Mihai, 2005, *Poezii*, Constanța, Editura Steaua Nordului.

Ivănescu, Mircea, 1997, *Poezii*, București, Editura Vitruviu.

Macedonski, Alexandru, 1972, *Poezii*, București, Editura Minerva.

Mălăncioiu, Ileana, 1996, *Poezii*, București, Editura Vitruviu.

Paler, Octavian, 2009, *Mitologii subiective*, ediția a III-a, Iași, Editura Polirom.

Pillat, Ion, 1975, *Poezii*, București, Editura Minerva.

Sorescu, Marin, 1993, *Poezii (2)*, Craiova, Editura Scrisul Românesc.

Stănescu, Nichita, 2009, *Necuvintele*, București, Editura Curtea Veche Publishing.

Steinhardt, Nicolae, 2000, *Jurnalul fericirii*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.

Țuțea, Petre, 2000, *322 de vorbe memorabile ale lui Petre Țuțea*, București, Editura Humanitas.

b) Izvoare electronice

www.adevarul.ro

www.curierulnational.ro

www.dilemaveche.ro

www.evz.ro

www.zf.ro

www.romlit.ro

http://www.cna.ro/IMG/pdf/Raport_mai_2011_230811.pdf

